ECLI:LV:ZRT:2019:1213.11210084114.1.S
Krimināllieta Nr. 11210084114
Lietvedības Nr. K73-0100-19

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2019.gada 13.decembrī

Zemgales rajona tiesa,
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Ramiro Grandāns,
piedaloties prokuroram Jānim Butleram,
aizstāvei Anetei Rubenei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu

/pers. A/, personas kods /personas kods/,

apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta pirmās daļas.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

[1] /pers. A/ izdarīja svešas kustamas mantas nolaupīšanu, kas saistīta ar vardarbības piedraudējumu, un konkrēti:
2014.gada 27.septembrī ap pulksten 15.30 /pers. B/ (iepriekš – /pers. B/), kurš kā individuālā komersanta "Taxi 3" darbinieks sniedza taksometra pakalpojumus Jēkabpils pilsētā, Rēzeknes un Slimnīcas ielu krustojumā uzņēma taksometrā pasažieri /pers. A/. Aizbraucot līdz /pers. A/ norādītajam galamērķim /adrese/, /pers. A/ izkāpa no taksometra, nenorēķinoties par sniegto pakalpojumu, par ko /pers. B/ pa atvērtu automašīnas logu /pers. A/ atgādināja un lūdza veikt samaksu 3 *euro* apmērā. Tad /pers. A/, būdams narkotisko vielu ietekmē, mantkārīgu tieksmju vadīts, ar nolūku izdarīt laupīšanu, kas izpaudās kā nodoms nenorēķināties par sniegto pakalpojumu, pielika līdzi paņemto gāzes pistoli *ME 8 Detective 8 mm* taksometra vadītājam /pers. B/ pie galvas, un pieprasīja taksometra vadītājam doties projām. /pers. B/, uztverot /pers. A/ rīcību kā reālus draudus savai dzīvībai un veselībai, noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietu atstāja, nesaņemot samaksu par /pers. A/ sniegto pakalpojumu. Tādā veidā /pers. A/, piedraudot ar vardarbību, prettiesiski paturēja /pers. B/ pienākošos samaksu.
Ar šādām savām darbībām /pers. A/ izdarīja smagu noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta pirmajā daļā.

MOTĪVU DAĻA

[2] Apsūdzētais /pers. A/ savu vainu noziedzīgajā nodarījumā atzina pilnībā un tiesas sēdē pieteica lūgumu par lietas izskatīšanu bez pierādījumu pārbaudes tiesas izmeklēšanā (*lietas 2.sējuma 8.lapa*), pret ko neiebilda prokurors, aizstāve un cietušais.
Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 499.pantu pirmo daļu tiesa pieņēma lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu, vienlaicīgi atzīstot, ka apsūdzētā /pers. A/ vaina viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir apstiprinājusies ar lietas materiālu pārbaudi to kopumā un savstarpējā sakarībā, tādējādi viņa vaina atzīstama par pierādītu, tamdēļ pierādījumu analīze nav nepieciešama. Tiesa a t z ī s t, ka apsūdzētā /pers. A/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 176.panta pirmās daļas ir pareiza un par izdarīto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais ir sodāms.

[3] Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par atbildību mīkstinošo apstākli var atzīt to, ka apsūdzētais /pers. A/ savu vainu atzina un izdarīto nožēloja.
Tiesa ņem vērā arī to, ka apsūdzētais /pers. A/ izmantoja KPL 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību ar kriminālprocesa veikšanai pilnvaroto personu, kas izpaudusies vienkāršāka procesa veida izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku kriminālprocesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Vienlaikus tiesa atzīst, ka šis apstāklis tiesu praksē netiek atzīts par patstāvīgu atbildību mīkstinošo apstākli, taču ņemts vērā par labu apsūdzētajam, izvēloties soda mēru īpaši šaubu gadījumā.
Atbilstīgi Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1., 12.punktam, kā atbildību pastiprinošie apstākļi atzīstams tas, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu un ka noziedzīgais nodarījums izdarīts narkotisko vielu ietekmē.

[4] Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētā personību.
[4.1] Krimināllikuma 176.panta pirmās daļas sankcija paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem, vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu vai naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem. Tādējādi apsūdzētais /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu klasificējams – smags noziegums.
[4.2] Ar noziedzīgo nodarījumu radītais mantiskais kaitējums 3 *euro*, kas atzīstams par nelielu apmēru.
[4.3] Pārbaudot apsūdzētā /pers. A/ personību, tiesa konstatē, ka iepriekš krimināli sodīts 6 reizes. Pēdējo reizi Jēkabpils rajona tiesā 2010.gada 15.martā pēc Krimināllikuma 175.panta, piemērojot 51.pantu, ar brīvības atņemšanas sodu 2 gadiem 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas

tiesības uz 1 gadu 3 mēnešiem 21 dienu (*lietas 1.sējuma 36.-41.lapa*). Sods izciests. Apsūdzētais tiesā izmantoja KPL 150.panta 4.punktā paredzētās tiesības un par savu personību neliecināja. Lietā nav iegūtas ziņas, ka apsūdzētā veselības stāvoklis būtu tāds, kas liedz viņam piemērot brīvības atņemšanas sodu.

[4.4] Tiesa piekrīt prokurora debatēs paustajam viedoklim par pamatsoda un papildsoda mēru. Tiesa atzīst, ka /pers. A/ konkrētajā gadījumā soda mērķis ir sasniedzams tikai ar brīvības atņemšanas sodu, jo viņš iepriekš krimināli sodīts, tostarp ar brīvības atņemšanas sodu, taču tas viņu neatturēja no jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, secināms, ka no iepriekšējiem sodiem nav izdarījis pozitīvus secinājumus un nav pilnībā labojies. Līdz ar ko tiesa piekrīt prokurora viedoklim, ka apsūdzētajam, piemērojams Krimināllikuma 176.panta pirmās daļas sankcijā paredzētais sods – brīvības atņemšana.

[4.5] Tiesa atbalsta arī prokurora viedokli, ka konkrētajā gadījumā ir pamats piemērot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu un sodu mīkstināt, jo nav ievērotas /pers. A/ tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā. Proti, no lietas materiāliem redzams, ka kriminālprocess uzsākts 2014.gada 27.septembrī, pirmstiesas kriminālprocess pabeigts 2015.gada 19.februārī (*lietas 1.sējuma 67.lapa*). Krimināllieta tiesā saņemta 2015.gada 19.februārī un lietas izskatīšana pirmo reizi tika nozīmēta uz 2015.gada 19.maiju (*lietas 1.sējuma 71.lapa*). Uz 2015.gada 19.maija tiesas sēdi apsūdzētais neieradās, tāpēc tiesa pieņēma lēmumu par viņa piespiedu atvešanu uz nākamo tiesas sēdi 2015.gada 28.septembrī (*lietas 1.sējuma 77.-78.lapa*). 2015.gada 28.septembrī tiesa grozīja apsūdzētajam piemēroto drošības līdzekli, aizmuguriski pieņēma lēmumu apcietināt apsūdzēto un izsludināt viņu meklēšanā, jo apsūdzētais izvairījās no tiesas, vienlaikus kriminālprocess tika apturēts (*lietas 1.sējuma 86., 87.-89.lapa*). No Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jēkabpils iecirkņa 2015.gada 20.oktobra dienesta vēstules redzams, ka apsūdzētais tika izsludināts meklēšanā, jo policijai nebija zināma viņa atrašanas vieta (*lietas 1.sējuma 90.lapa*). Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jēkabpils iecirknis 2016.gada 22.marta dienesta vēstulē, sniedzot atbildi uz tiesas 2016.gada 16.marta pieprasījumu, norāda, ka apsūdzētais neatrodas savā dzīvesvietā, ka viņam zudis tiesiskais pamats deklarētajā dzīvesvietā, kā arī no mātes netika iegūta informācija, kur apsūdzētais atrodas (*lietas 1.sējuma 91., 92.lapa*). No Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jēkabpils iecirkņa 2017.gada 28.februāra dienesta vēstules redzams, ka meklēšanas pasākumu gaitā noskaidrots, ka /pers. A/ ir izbraucis no Latvijas Republikas (*lietas 1.sējuma 93.lapa*). Tiesa 2017.gada 16.jūnijā vērsās ar ierosinājumu Ģenerālprokuratūrā par Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanu pret /pers. A/ (*lietas 1.sējuma 95.lapa*). Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Darbības analīzes un vadības departaments 2017.gada 27.jūnijā pieņēma Eiropas apcietinājuma orderi attiecībā pret /pers. A/ un izsludināja viņu starptautiskajā meklēšanā (*lietas 1.sējuma 96.lapa*). No Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvaldes 2017.gada 6.jūlija vēstules redzams, ka paziņojums par Eiropas apcietināšanas orderi ievietots Šengenas informācijas sistēmā ar mērķi, lai meklētu un apcietinātu /pers. A/ (*lietas 1.sējuma 98.lapa*). No 2017.gada 6.jūlija līdz 2019.gada 15.februārim nekādas darbības lietā nenotika.

Ņemot vērā, ka kriminālprocess tika apturēts, kriminālprocesā vairāk kā pusotru gadu nenotika procesuālas darbības neatkarīgi no apsūdzētā /pers. A/ gribas, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā apsūdzētā /pers. A/ tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā tika aizskartas. Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka arī pats apsūdzētais /pers. A/ pretdarbojās kriminālprocesā, proti, nepildīja savus procesuālos pienākumus un izvairījās no tiesas, turklāt viņš patvaļīgi izbrauca no valsts, tas apgrūtināja viņa meklēšanas pasākumus.

[4.6] Ņemot vērā, ka apsūdzētajam /pers. A/ lietā konstatēti divi atbildību pastiprinošie apstākļi, viņam sods pēc Krimināllikuma 176.panta pirmās daļas būtu jānosaka bargāks par minimālo robežu. Taču, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā sods nosakāms minimālā robežā.

[4.7] Vienlaikus tiesa nepiekrīt aizstāves aizstāvības runā izteiktajam lūgumam par to, lai apsūdzētajam /pers. A/ brīvības atņemšanas soda termiņš būtu līdzvērtīgs apcietinājuma termiņam, proti, soda mērs būtu tāds, cik apsūdzētais atradies apcietinājumā. No lietas materiāliem redzams, ka /pers. A/ apcietinājumā atrodas kopš 2019.gada 21.septembra un uz sprieduma taisīšanas brīdi (2019.gada 13.decembri) apcietinājuma termiņš ir 2 mēneši 22 dienas. Papildus soda termiņā jāieskaita aizturēšana – viena diena. Tādējādi brīvības atņemšanas termiņš būtu 2 mēneši 23 dienas, kas atbilstu īslaicīgas brīvības atņemšanas sodam. Taču tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā šāds soda mērs būtu par mīkstu.

[5] Tā kā lietas materiālos nav ziņas, vai apsūdzētajam /pers. A/ ir manta, ko varētu konfiscēt, tiesa atzīst, ka nav pamats piemērot Krimināllikuma 176.panta pirmajā daļā paredzēto papildsodu – mantas konfiskāciju.

[6] Tiesa atzīst, ka apsūdzētajam /pers. A/ jāpiemēro Krimināllikuma 176.panta pirmajā daļā paredzētais papildsods – probācijas uzraudzība, nolūkā, lai kontrolētu viņa uzvedību pēc atbrīvošanās no brīvības atņemšanas iestādes. Ņemot vērā apsūdzētā personību un noziedzīgā nodarījuma raksturu, proti, noziedzīgo nodarījumu izdarīja narkotisko vielu ietekmē un izmantojot gāzes pistoli, kas paaugstina bīstamību, arī papildsods būtu jānosaka vidējā apmērā. Taču, piemērojot Krimināllikuma 49.[1] panta pirmās daļas 1.punktu, tiesa atzīst, ka papildsods nosakāms mazāks par vidējo apmēru.

[7] No lietā iesniegtajām ziņām redzams, /pers. A/ tika aizturēts Francijas Republikā 2019.gada 21.septembrī pulksten 16.55 saistībā ar izdošanas lūgumu (*lietas 1.sējuma 114., 116.lapa*). No Francijas Republikas uz Latvijas Republiku /pers. A/ tika konvojēts 2019.gada 11.oktobrī pulksten 13.50, kad šķērsoja Latvijas Republikas valsts robežu, un tika ievietots Rīgas Centrālcietumā, tāpēc izbeigta meklēšanas lieta (*lietas 1.sējuma 126., 127., 129., 130., 132., 134., 135., 137.lapa*).

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu un Kriminālprocesa likuma 690.panta otro daļu /pers. A/ soda termiņā jāieskaita apcietinājumā pavadīto laiku no 2019.gada 21.septembra līdz 2019.gada 11.oktobrim (laiku, kad atradās aizturēšanā Francijas Republikā izdošanas nolūkā).

[8] Apsūdzētajam /pers. A/ šajā krimināllietā tika grozīts drošības līdzeklis – nodošana policijas uzraudzībā – un piemērots apcietinājums, un viņš tika izsludināts meklēšanā, jo izvairījās no tiesas (*lietas 1.sējuma 86., 87.-89.lapa*).

No Francijas Republikas uz Latvijas Republiku /pers. A/ tika konvojēts 2019.gada 11.oktobrī, izpildot Jēkabpils rajona tiesas 2015.gada 28.septembra lēmumu par apcietinājumu.

Tā kā apsūdzētajam /pers. A/ tiek piemērots reāls brīvības atņemšanas sods par smagu noziegumu un viņš izvairījās no tiesas, tiesa atzīst, ka pastāv KPL 272.panta pirmajā, ceturtajā daļā paredzētais apcietināšanas pamats, līdz ar ko nav pamats grozīt drošības līdzekli – apcietinājumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu /pers. A/ soda termiņā jāieskaita aizturēšanā pavadītais laiks no 2014.gada 27.septembra (pulksten 19.30) līdz 28.septembrim (pulksten 16.20) (viena diena) (*lietas 1.sējuma 46., 48.lapa*) un apcietinājumā pavadīto laiku no 2019.gada 11.oktobra līdz brīdim, kad spriedums stāsies spēkā vai beigsies brīvības atņemšanas soda termiņš.

[9] Saskaņā ar KPL 480.pantu konkrētais kriminālprocess tika apturēts no 2015.gada 28.septembra līdz 2019.gada 12.martam, sakarā ar apsūdzētā izvairīšanos no tiesas (*lietas 1.sējuma 86., 87.-89., 103.lapa*).

[10] KPL 351.pants paredz, ka cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai.

Pirmstiesas kriminālprocesā cietušais /pers. B/ pieteica pieteikumu par mantisko kaitējumu 3 *euro* un par morālo kaitējumu 500 *euro* (*lietas 82.lapa*).

Tiesā cietušais /pers. B/ pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju uzturēja pilnā apmērā, bet atteicās no kompensācijas par morālo kaitējumu (*lietas 2.sējuma 9.lapa*).

Apsūdzētais /pers. A/ cietušā pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju atzina pilnībā (*lietas 2. sējuma 8.lapa*).

Atbilstoši KPL 352.panta ceturtajai daļai, tiesa atzīst, ka cietušā /pers. B/ mantiskā kaitējuma kompensācijas pieteikums ir apmierināms, jo apsūdzētais /pers. A/ labprātīgi piekrita cietušā noteiktajam kompensācijas apmēram. Turklāt tiesa atzīst, ka kompensācijas apmērs ir pamatots. Jāņem vērā arī Civillikuma 1779.pants, kas noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību ir nodarījis. Apsūdzētā /pers. A/ izdarītās noziedzīgās darbības ir cēloņsakarībā ar cietušajam nodarītajiem materiālajiem zaudējumiem.

[11] KPL 367.panta pirmās daļas 7.^{3} punkts noteic, ka procesuālie izdevumi ir: izdevumi, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu.

KPL 368.panta ceturtā daļa noteic, ka procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami, ir maznodrošināta. Tiesa var atbrīvot notiesāto no procesuālo izdevumu piedziņas pilnībā vai daļēji arī citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kuras atrodas notiesātā apgādībā.

[11.1] Lietā iesniegta Valsts policijas Galvenās policijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvaldes izziņa ar apliecinošiem dokumentiem par konvojēšanas izdevumiem, no kuriem redzams, ka apsūdzētā /pers. A/ konvojēšana no Parīzes (Francija) uz Latviju Valsts policijai izmaksājusi 1953,21 *euro* (*lietas 1.sējuma 147.-195.lapa*).

[11.2] Apsūdzētais /pers. A/ ir darba spējīgā vecumā. Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka viņš būtu atzīts par maznodrošinātu, tāpēc, pēc tiesas ieskata, nav pamats /pers. A/ atbrīvot no procesuālo izdevumu piedziņas. Tiesa ņem vērā, ka uz sprieduma taisīšanas brīdi apsūdzētais atrodas ieslodzījumā, taču šis apstāklis pats par sevi nav pamats atbrīvot no procesuālo izdevumu samaksas. Esot šādiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka procesuālie izdevumi, kas saistīti ar apsūdzētā /pers. A/ pārņemšanu no ārvalsts, piedzenami no viņa valsts ienākumos.

[12] Krimināllikuma 70.^{12} pants noteic, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmets ir rīki un līdzekļi, kuri bija paredzēti vai tika izmantoti noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai. Noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmetus konfiscē.

KPL 240.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka konfiscētos noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmetus nodod Valsts ieņēmumu dienestam, bet, ja tiem nav vērtības, – iznīcina.

No lietas materiāliem izriet, ka lietā izņemtā gāzes pistole ME 8 Detective 8 mm, kas nodota glabāšanā Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jēkabpils iecirknī, tika izmantota noziedzīgā nodarīja izdarīšanai. Lietā nav ziņu vai pistolei ir vērtība. Līdz ar to tiesa pievienojas prokurora tiesu debatēs izteiktajam viedoklim par to, ka pistoli, kā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmetu, – jākonfiscē un jāiznīcina.

[13] Saskaņā ar KPL 530.panta trešo daļu tiesa noteica pilna sprieduma pieejamības datumu – 2020.gada 6.janvāris.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 530.pantu tiesa

n o s p r i e d a

atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 176.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, piemērojot Krimināllikuma 49.^{1} panta pirmās daļas 1.punktu, un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) mēnešiem un ar probācijas uzraudzību uz 1 (vienu) gadu 3 (trim) mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitīt laiku no 2019.gada 21.septembra līdz 2019.gada 11.oktobrim (laiku, kad atradās aizturēšanā Francijas Republikā izdošanas nolūkā), no 2019.gada 11.oktobra.

Drošības līdzekli /pers. A/ – apcietinājumu – saglabāt līdz brīdim, kad spriedums stāsies spēkā vai beigsies soda termiņš.

Piedzīt no /pers. A/ par labu /pers. B/ mantiskā kaitējuma kompensāciju 3 (trīs) *euro*. Daļā par izdevumu piedziņu noteikt /pers. A/ nolēmuma labprātīgas izpildes termiņu – 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Dokumentu par samaksas izdarīšanu iesniegt Zemgales rajona tiesas kancelejā.

Piedzīt no /pers. A/ valsts ienākumos procesuālos izdevumus, kas saistīti ar viņa nogādāšanu uz Latvijas Republiku 1953,21 *euro* (viens tūkstotis deviņi simti piecdesmit trīs *euro*, 21 centu). Daļā par procesuālo izdevumu piedziņu noteikt /pers. A/ nolēmuma labprātīgas izpildes termiņu – 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Lietisko pierādījumu – /pers. A/m piederošo gāzes pistoli ME 8 Detective 8 mm, kas nodota glabāšanā Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jēkabpils iecirknim, – konfiscēt un iznīcināt.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 (desmit) dienu laikā pēc pilna nolēmuma pieejamības dienas, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā. Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā, ja pastāv kāds no Kriminālprocesa likuma 499.panta ceturtajā daļā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Pilna sprieduma pieejamības datums – 2020.gada 6.janvāris.

Tiesnesis Ramiro Grandāns